

SIYASAL BİLGİ

ALDIĞI NOT

Rakamla
93

Yazıyla
Alman

İmza

CEVAPLAR

1) Bakanlık kurulu tarafından bütçemizde sayılı nitelik, genel gider ve zaman içinde süreklilik arzettiğini göstermekteyiz ki nedenle bu işlemin düzenleyici bir işlem olduğunu söyleyebiliriz. Hukukta uygunluğu konusunda ise önce işlemin yasallık ilkesine uygun olması gerekir. Zira idare genel olarak idare günlük hayatımıza ve işgüçlerimize dokunan işleri yapabilmektedir. Fakat toplumsal hayatımızı düzenleyen kurallar halk tarafından seçilen yasa organınca alınır. Bu nedenle idari işlemin doğrudan yasallık ve dolaylı olarak da demokrasinin selâsinmesi için yasayla idarenin işlemleri arasında bir hiyerarşi vardır. Bu kısım hukukî niteliğine göre önem arz edecek öncelikle etkili-ettirici tartışmasına açık bir konudur. Çünkü bu konuda idare (kapit) derken hangi tasarrufların karlılığı net değil maktadırlar, memur işlemlerine ilişkin servis olarak olduğu varsayalım kendi idaresine dair kendi sahip olduğu tasarrufların bir düzenleme yapıldığından bu işlem etkili olacaktır. Yasa ise sayılı bir yasa olmayacaktır. Ancak idarenin sahip olduğu tasarruflar kamu malıdır ve bütçemiz gibi devleti hukuk içinde bir özne olarak kurduğumuzda irade ve işgüç konusunda sayılı nitelik konusunda olduğu gibi bir bütçemizde devlet kendi malı üzerinde keyfi kullanım hakkını sahip değildir. Bu işlemi kamu malı olarak etkili olduğu için etkili işlemidir diyebiliriz. Hukukta uygunluğuna bakarsak demektir ki idare kurulu tarafından tasarrufların satılması için iki sebep gösterilmektedir. Bunlardan işlemlerle ilgili olan ekmanî ömür doldurmak ibaresidir ancak kanun ekmanî ömür doldurmak için doldurulmuş kanununa göre verileceğini söyler. Bu durumda idari işleme baktığımızda ekmanî ömür doldurmuş olmanın yanında tasarrufların malîyetli olduğundan bir tasarrufla meclis daha koymaktadır. Bu noktada bu koyma tasarrufla meclsinin teknik bir aydınlatma olduğu ve idarenin bu tasarrufla meclsinin olduğu yasa yapabildiği de benzerdir. İdare kurulu tarafından yasa aykırı alınması hukukta yasaların sınırına göre verileceğini düşünüyorum.

İdare işleminin yasaların sınırından göre sığınması yasaların baktığımızda amacın kamu yararı, uygun, malîyetli, indirim ve sonnet olduğu görülmektedir. Kısım getirildiği tasarrufla meclsinin söz konusu de olabilir. Fakat yasa sınırına dışındayken hukukta uygun değildir. İdarenin öncelikle hukukta uygunluğu rasgelelik ilekinde denilebilir.

2) Öncelikle idarenin bütçesini ilkönce denemek gerekir. Ök bütçe kurulumu, müdirlükten vs. kurulumdan oluşan ve sayılı bir görünüm veren idarenin bir nokta da birleştirilmesi gerekir. Bu birleştirilme ise halkın sayıldığı mecliste olan bakanlık vesilesiyle gerçekleştirilebilir. Ancak m.123/1 buna açıkça söyler.

Bu kısımla girişten sonra kalkınma bakanlığının yapısına baktığımızda öncelikle kendisine tüzel kişilik verildiği görülmektedir. Yani meclis idaresinin dışında tutulmuş. Tüzel kişilik kavramı m.123/1'e göre bu noktada bu problem yoktur. Tüzel kişilik ancak kanun veya kanun verdiği yetki ile kurulur.

Sayıldığını gibi vesayet ancak mekânı ibare ile mütalâ edilecek durumda olabilir (Anayasa m.127/V). Burada bütünlüğü sağlığı bu mekanizma vardı ama bu vesayet den (bu kurum) içinde bütünlüğü sağlığı mekanizmanın uygulanması konusunda belirlenir ancak bu tür bir bütünlüğü sağlığı mekanizmanın uygulanması, bu mekanizma ile ilgili olarak bütünlüğü sağlığı mekanizmanın uygulanması bu mekanizma ile ilgili olarak bütünlüğü sağlığı mekanizmanın uygulanması.

70

III. Özellikle disiplin cezasının verilmesinde göre ceza bir hüsnü belirlenir istisna Anayasa m.130/IX "öğretim elemanının disiplin ve ceza işleri konusunda kararlar" ibaresiyle yasama organına başka bir yetki verilmistir ve Yükseköğretim kanunu madde 53/b'deki yükseköğretim kurulları düzenlenir ibaresi yasama organına devri olan ancak nitelenebilir. Nitekim kanun ayarlılığının yükseköğretim cezasını belirlenmesinde yükseköğretim kurulları burada da böyle bir rolümleri yapabiliriz.

Anayasa m.125/İ ibaresi her türlü eylem ve işleme göre uygulanacak olanı söylemekte ancak 129/İ'de buna istisna getirmektedir. Bu maddeye göre yasama organına başka bir görevi devri verilmelidir ki bu maddenin amacı fikrî olarak her hangi bir hükme aykırılık bulunmamaktadır ancak diğer disiplin cezası anayasa göre yargı denetimi denir bırakılmaz bu durumda yasama organına başka bir görevi devri verilmelidir ki bu maddenin amacı fikrî olarak her hangi bir hükme aykırılık bulunmamaktadır. Anayasa aykırılık çok barizdir. Ancak burada ibare yasama organının yasama yetkisi ve ben diğer anayasa aykırılık görevi değilim ben yasama aykırılık görevi değilim der ve görevleri de kanun anayasa aykırılık bir şekilde ya verilen görevleri idare ederler ve böylece Yükseköğretim Kurulu disiplin işlemlerine ilişkin anayasa aykırılık düzenleme yapma olanağına kavuşur. Yasama organı yasama yetkisi bir denetimidir. Bu durumda söz konusu yönelmek maddenin fikrî olarak yasama organı anayasa aykırılık.

Farklı yollarla yasama organı (bizden istenen gibi) isterdim ancak bu şekilde anayasa aykırılık bariz bir şekilde bellidir. Belki çok çok zayıf bir yasama organı kanunla yükseköğretim kurulları yasama organına ilişkin düzenlemelerle ancak belirlenir yetki devri yapılmamıştır denilebilir ancak dediğim gibi anayasa aykırılık bariz durumdadır.

10) 3) Nazım Hikmet'in vatandaşlık çıkarma işlemi birer etkili bir işlemdir hukuka uygun-
luğa ise o günün mevzuatına göre değerlendirilmelidir. Kural olarak birer işlemler
hukuka uygun birer işlemler kaldırılmaz veya geri alınmaz ancak bu durumun
istisnaları vardır hane düzeni kasulunun değişmesi, kaldırılan işlemler ve
yapılacak bir işlemin kasulunun değişmesi durumunda kaldırma yapılabilir.
Tabii ki bu olayın sembolik mananın gizli olduğunu gözden kaçırmamalıyız
ve devletin küçük adımlarla da olsa yeniliklere gitmeye başladığını gözden
etmemeliyiz ancak yine hukuka dinerek devletin vatandaşlıktan çıkarma işle-
minin kaldırılması da birer işlemdir ve kişinin lehine olan bir işlemdir
bu durumda vatandaşlıktan çıkarma işleminin kasulunun değişmesi halinde
N.Hikmet'e uygun çıkarma işleminin kaldırılması da hukuka uygun olarak
nitelenebilir.

Ancak burada unutmamamız gereken hukuka uygun bir işlemdir kaldırma
bir işlemin kasulunu değiştirirse kaldırma söz konusu olur vatandaşlıktan çıkarma
işlemi kaldırılmaz bir işlemdir kaldırılmaz bir işlemin kasulunun de-
ğişmesi üzerine kaldırma yapılabilir mi? Bu yetkiyi geniş yorumla tabii tutmak mı
olur? Test edilebilir ve bu yoldan gidilerek hukuka uygun bulunabilir.

Bu noktaya kadar vatandaşlıktan çıkarma işleminin hukuka uygun olduğunu var-
sayarak gımbırdım eğer işlem hukuka aykırıysa birer kaldırılması soruya tabi
değildir ve kaldırılabilir.

SİYASAL BİLGİ

ALDIGI NOT	
Rakamla	Yazıyla
80	Seksen

imza

Soru II : Türkiye Cumhuriyeti diğer bir deyişle, ~~Fakat~~ bir Devlet
olma yanında tam hizmetlerini ve iktidarını örgütler. Buna
devletin teritoryal örgütlenmesi diyoruz. Bu örgütlenmeyi
garantileştiren bir parçalanmışlıklar stü. konusu olur.

Bu parçalanmışlıkların ilki merkezi yönetim ve genel (mahalli) ^{idare}
yönetim ağıdır. Bizim sistemimizde merkezi yönetim esastır.
Fakat tam alkeyi tek bir merkezden yönetmek imkansız
olduğu için yerel yönetim genişliği ilkesi benimsenmiştir. (AY md 126)
Diğer bir parçalanmışlık da ~~merkezi yönetim~~ yerinden yönetim kuruluşları
bulunmaktadır.

↳ Bunlardan ilki yer itibarıyla yerinden yönetim kur-
uluşlarıdır. AY md 127 'de bunlar il, belediye ve köy
olarak sayılıp türetilmiştir. Mahalli meclisler hizmetleri
karşılama adına karar organları seçimsel gelen kuruluşlardır.
Ve talep kişilikleri vardır.

↳ İkincisi ise, hizmet yerinden yönetim kuruluşlarıdır.
Bunlar coğrafi esaslı değildirler, genel bir kamu hizmetini
aretmek için kuruluşlardır.

Biz Kalkınma Ajanslarını değerlendirirken yer itibarıyla
yerinden yönetim mi, yani mahalli idare mi? yoksa hizmet
itibarıyla yerinden yönetim mi? buna bakalım.

↳ Kalkınma Ajanslarına mahalli idare diyebiliriz;
çünkü bölgesel bir örgüt yapısı kurulmaktadır diyebiliriz.
Fakat Anayasa md 127 'de coğrafi esasa göre kurul-
acak olan mahalli idareler il, belediye ve köy olarak
sayılıp, türetilmiştir. Bu yüzden kalkınma ajanslarına
mahalli idare demek Anayasaya aykırı olacaktır.

↳ İkinci olarak, Kalkınma Ajanslarına hizmet
yerinden yönetim kuruluşu diyebiliriz. Hizmet yönetimi
olması daha kuvvetli bir olasılıktır. Çünkü kanunla
istediği kadar kurabilirsiniz. Her Kalkınma Ajansı
bölgesel gelişmeye birlikte tam alanın gelişimini katkı
sağlar diyebiliriz. Fakat burada da şöyle bir sorun kar-
şıma çıkıyor, kuruluş kanununda (md 3) bölgeler esas
alınarak, yani coğrafi esaslı bir örgüt kurulması ön-
görülmüyor. Bu durumda tam olarak hizmet yerinden yö-
netimi denemiyiz de mümkün görünmüyor.

SORU III → Bakanlar Kurulu yürütme organının bir parçasıdır. Yani organik devlet
varsa, Bakanlar Kurulu idaredir. Bakanlar Kurulu'nun Dâimî Hükümet'in
15 vatandaşlıktan alınmasına ilişkin kararın yarıyıldan kaldırılması da
idarenin bir irade açıklamasıdır, yani idari işlemdir. Bu işleme kişinin
statüsünü hedef aldığı, defistirdiği işin (ölmüş olsa da) birel işlemdir diye
biliriz.

İdare bu irade açıklamasıyla daha önce vermiş olduğu bir kararı kal-
dırmıştır. Yani geleceğe etki edecek biçimde hukuk dâiresinden çıkmıştır.
Burda yetki paralelliklerinin varlığından söz edebiliriz. Yani bir işlemi yapan
idare, aynı işlemi geri alabilir, kaldırabilir ya da defistirebilir. Bu dayda
Bakanlar Kurulu yapmış olduğu işlemi, yarıyıldan kaldırılmıştır.

Bu kaldırma işleminin hukuka uygunluğuna baktığımızda; işleri
Bakanlığı'nın yayısı aşırda işlemin gerçekleştirilmesini gösterir. Burda işleri
Bakanlığı'nın böyle bir yayı gönderip işlem yapması ^{yaptırması} yetkisi dâhilinde
midir, defil midir? tartışılır. İa işleri Bakanlığı belli bir kamu hizmetini
gerçekleştirmek için kurulmuş bir hizmet bakanlığıdır, böyle bir konuda
yetkisi yoktur diyebiliriz. Ayrıca bu işlemin işleri Bakanlığı'nın yayısı aşırda
yapılması "blain" yönünden de işlemi sabatlar diyebiliriz. Çünkü böyle
bir karar alınırken (method bakımından blain incelemesi yaparsak) işleri
Bakanlığı'nın yayısı gerekli midir, defil midir? bunu tartışmamız gerekir.

→ İdare bu işlemin yerine (kaldırma) "geri alma" gibi de bir işlem ya-
pabiliriz diye bir yorum yapabiliriz. İdare kural koyucu işlemleri
prensip olarak geri alması fakat bu işlemin bir birel işlemi olduğunu
kabul edensek ve hukuka aykırı olduğunu (vatandaşlıktan alınma işleminin
varsayarsak idare bunu geri alabilir diyebiliriz. Yani kararın verilmesi
andan itibaren hukuk dâiresinden çıkması işlemini yapabiliriz.
Kamunca bu kadar hatalı bir kararı idarenin geri alması, bir nebe
olsun daha telafi edici olabilir. Fakat Dâimî'nin çoktan öldüğünü
varsaydığımızda bu işlemleri ne ölçüde, kimin aşırda sanda dönu-
rup, dönuşmagacağı da ayrı bir tartışma konusudur.

SORU IV

5 2- Üniversite ile YÖK arasındaki ilişkinin niteliğine hiyerarşi, aşırda
ilişkisi diyebiliriz. Çünkü Anayasa md 130/8'de üniversiteleri hatırladığı
batçaların YÖK ile tetkik ve onaylandıktan sonra MEB'e sunulacağı
belirtilmiştir. Yani onay işleminde bahsedilmiş, bunun YÖK'in üniver-
siteler aşırda kullandığı bir tür vesayet yetkisi olduğunu söyleyebiliriz.
Ayrıca AY md 131'de de YÖK Kamununda da YÖK'in üniversiteler
aşırda bir çok dâireleme yetkisi olduğunu göstermektedir. (Disiplin,
disiplin amirlerinin yetkileri vs...) Bu sebeplerden dolayı YÖK ile
üniversiteler arasındaki ilişki bir hiyerarşi ilişkisi olduğunu diyebiliriz.

SORU 10

1) Olaydaki ilk idari işlem Rektör'ün vermiş olduğu kuşama cezasıdır. Kuşama cezası doğrudan bir bileyim hedef aldığı ve bileyim statüsü açısından sonuna doğru olan işin bileyim işlemidir. Üniversite Rektör'ü tarafından alındığı için, (muhimlikle bir kurul karar vermiştir) kolektif bir bileyim işlemi diyebiliriz.

2. İkinci idari işlem de YÖK'e kuşama cezasının kaldırılması istemiyle başvuran A'nın bu başvurısına cevap verilmemesidir. Burada idare irade açıklamayarak bir idari işlem yapmıştır, günmü red vardır. Başvuru aşamasından 60 gün geçtikten sonra ilgili vatanında bu işlem hakkında idari yargıya başvuru olabilir.

3) Yönetmelikler (AY md 124'te düzenlenmiştir) idarenin yapmış olduğu kural koyucu işlemlerdir. Bileyim hukuk sistemi içinde normlar hiyerarsisi ilkesi kabul edilir. Buna göre yönetmeliklerin Anayasaya ve kanunlara aykırı olmaması gerekir. Bu aynı zamanda "idarenin yasallığı" ilkesinin de bir sonucudur.

Bu olayda ~~ad geçen yönetmelik~~ disiplin cezalarının anak "kanunla" düzenlenebileceği AY md 130/9'da belirtilmiştir. Ayrıca YÖK kanunu md 53/6'da disiplin, ceza işlemlerinin Yönetmelikler ile düzenlenebileceği belirtilmekte ve ardından md 67'te disiplin işlemleri vs. gibi konuların YÖK'ce alınacak yönetmeliklerle düzenleneceği belirtilmiştir.

↳ Oysa AY md 130/9'da sadece kanunla düzenlenir denmektedir. ~~Kanunla~~ Bu durumda YÖK kanunla AY'ya aykırı bir düzenleme olduğunu söyleyebiliriz.

Ayrıca ad geçen yönetmelik disiplin kararları bakımından idareye yargıya başvurulamayacağını belirtmiştir. Oysa AY md 129/2'de disiplin kararlarının yargı denetimi altında tutulacağını belirtmiştir.

↳ Yönetmeliğin bu maddesinde idarenin yasallığı ilkesinin ihlal edildiğini söyleyebiliriz. (md 8) Ayrıca (md 7) yasanın değiştirilmediği ilkesinin ihlal edildiği gibi bir yorum yapılabilir. Çünkü yönetmelik yasayla Anayasayla düzenlenmiş bir konuda kural koymuştur.

SORU I Bu olayda Bakanlar Kurulunun almış olduğu karar bir kural ~~kanunu~~ kaynak idari işlemdir. İdarenin işlemleri İdarenin yasallığı ilkesi (md 7.49) gereği kanunlara ve AY'ya aykırı olamaz ve bunların dışında sınırların dışına çıkamaz. Çünkü idare bağı, içtimal ve tarafsızdır. İdarenin yaptığı işlemin hukuka uygunluğunu değerlendirdikten sonra ve Anayasaya uygun olup olmadığına bakılmamış gerekir.

Bu olayda; Taşıt Kanununda taşıtların satılabilirliği tahsis ettiği hizmet konusunun kapsamına ve ekonomik ömürleri doldurmuş olmalarına göre belirtilmiştir. Yani ancak bu 2 sebeple taşıtlar satılabilir. Oysa BK kararında ekonomik ömürleri doldurma şartı kabul edilmiş, fakat bunun yanında taşıtların pike ve diğer maliyetleri göz önünde bulundurularak bir değerlendirme yapılması öngörülmüştür. Ayrıca kararda devletin piyasadan hizmet alması yoluyla taşıt temin edeceği ve bu temin edeceği taşıtların maliyetinin, elindeki taşıtların maliyetinden daha az olması durumunda tasfiye edileceği belirtilmiştir. Bu durum kanuna aykırıdır. Ayrıca idarenin bu konuda karar alması bittirlikle rant ~~ni sağlıyor~~ sorusunu ~~akla~~ akla getirmektedir.

→ Kararda olmayan bir değerlendirme yapmıştır.

— — — — —

SIYASAL BİLGİ

33

ALDIĞI NOT	
Rakamla	Yazıyla
93	Doküman

İmza

18

SORU I- Bakanlar Kurulu da, yasama organı gibi genel, soyut, sürekli nitelikte düzenleme yapabilir. Fakat bu yasa değildir ve ilk kez düzenlenmemiş olarda idare yoktur. Yasama, kural-koyucu işlem tesis ederken istese tüm alanları dener, idareye sadece birel işlem (idari karar) ~~verebilir~~ dener. Fakat bu fiiliyatta mümkün değildir. Yasama organı yasa ile genel ahenkleri dener, idare düzenleyici işlemlerle bunları tamamlar.

Yasama organı — Yürütme organı (idare)
Masa — Düzenleyici işlem

Ma tüm ayrıntılarıyla düzenleme yapar ya da idareye devretmesi için alan bırakır.

Fakat burada da önemli olan, ilkel, asli düzenleyici (kural-koyucu) işlem yetkisinin TBMM'ye yasama organına ait olmasıdır. (Anayasa'nın madde 7: Yasama yetkisi Türk Milleti adına TBMM'ye aittir. Bu yetki devredilemez) denilerek idarenin kural-koyucu işlem yapma yetkisini türey, baplı, tamamlayıcı, özel bir yetki haline getirmiştir. Fransa'daki gibi Türkiye'de Türk düzenleme yetkisi yetkin.

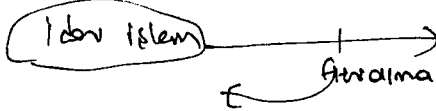
Bakanlar Kurulu kararı, genel bir durumun soyutlanması şeklinde yapılmıştır. Yani kişilerin ve nesnelerin üzerinde sonuç doğurabilmesi dolaylıdır. O yüzden bu idari işlemin türlerinden kural-koyucu işlem türüne girer. (Bu sonuca varmadan önce idari işlemin oluşturmaya baktığımızda, bir idari işlem mevcudiyeti, kamu hizmeti (ve kolluk) ve kamu gücü ayrıntılarını kullanma oluşturmaya girer. Neticede organik, işlevsel ve bütünsel anlardan piyasadan farklı bir işlemle karşı karşıyayız.

Bakanlar Kurulu kararı, yasaya atıf yaparak bağlanmış fıkhat yasanın aidiyeti olanı aşmıştır. Örneğin, "gillik maaşları hizmet alımı yoluyla kullanılacak kişiler — "Madesi" kısmının cüzdaki anlamı dışındadır. Bu durumda idarenin (yürütmenin) yetkisini aşarak, yasama fonksiyonunu gös. ettiğini söyleyebiliriz. Çünkü kendisine yasalarla böyle bir yetki tanınmamıştır. Yasama fonksiyonu adına hareket.

SORU III - İdarenin aldığı kararların geriye yürümezliği ilkesi vardır. Fakat bu sadece idare ile ilgili değil, aynı zamanda yasama ile ilgilidir. Çünkü dâirenin yaptığı işlemlerle ilgili. Söyle ki, hukuk bir kurgudur, toplumsal ilişkileri düzenler. Bunu yaparken geçmişte hayattaki oca somut olayı genelleştirerek kurular. Alınan kararlar ve yapılan işlemler geriye yürütülürken hukuk sisteminde baki, yapılmalar olusun. Hukuk güven ilkesi ve dâirenin kararın geriye yürümezliği ilkesiyle uyumludur. Zaten bu bir ilke ve uzun yılların deneyiminin özüdür.

Örneğin Hükümet Partisi vatandaşlıktan çıkarılması birer işlemdir. Çünkü onun vatandaşlık gibi bir hukuki statüsü üzerinde soru doğurmuştur. Maddi sonuçta dâirenin Partisi ile ilgili.

Bu işlem, geçmişte alınan bir idari işlemin üzerine alınan bir işlem olduğu, yani geçmişte etkili olduğu için bunun geriye yürümezliği olduğu belirtilir. Neticede H. Hükümet artık eski statüsüne kavuşmuştur.

~~Hükümet Partisi, Hükümet Partisi, Hükümet Partisi, Hükümet Partisi, Hükümet Partisi~~

SORU IV -

~~Hükümet Partisi, Hükümet Partisi, Hükümet Partisi, Hükümet Partisi, Hükümet Partisi~~

2) İdare, parçalı bir yapıya sahiptir; içerisinde birçok farklılık vardır. Tüm bunlar Anayasa'da belirtilen şekilde "madde 125: Kuruluş ve görevleri bir bütündür" bütün olmak zorundadır. Bu bütünlük zorunluluğu, idarenin meclis karşısındaki sorumluluğu (siyasi sorumluluk) ve hukuk karşısındaki durumudur. Anayasa'da "bütünlüğü sağlayıcı mekanizmalar" da sadece vesayet yetkisi belirtilmiştir. Ama bu yetki mahalli idarelerle sınırlıdır. Madde 127/V "Merkez idare, mahalli düzeyde --- idare vesayet yetkisine sahiptir" denilmektedir. Ayrıca Anayasa, merkezi idarenin, sadece mahalli idareler üzerinde vesayet olduğunu belirtir. (Hükümet yanında yerinden yönetim kurumlarının üzerinde vesayet yetkisi yoktur)

Üniversite ile YBK arasındaki ilişki nedir? İki ayrı tüzel kişilik var. Vesayet değil bu ilişki. Fakat ondan yola çıkıp benzer bir bütünlüğü sağlayıcı mekanizma düşünülürse Vesayet, merkezi hukukta, bir kişinin inşaatının soru doğurabilmesinin başka bir inşaatına karşı olması olarak tanımlanır. Burada da, eğer itiraz sistemi kabul edilip, kurulsaydı, üniversitenin inşaatının soru doğurmasının, YBK ile ilgili olduğunu daha açık görecektik. Fakat yapılan bu işlemin soru doğuramaması sor konusu değildir.

Sonuç olarak bu ilişki bütünlüğü sağlayıcı bir ilişkidir. Ve bu ilişki düşünüldüğünde üniversitelerin özerk bilimsel, akademik kuruluşlar olduğunu gözönüne alarak değerlendirilmelidir.

3) İlgili yönetmeliğin hukuka uygunluğunu denetlemeden önce, bu idari birime düzenleme alanı bırakılıp bırakılmadığını ilgili konuda bakmamız gerekir. Hatta bu konunun Anayasa uygunluğunda bakılması en öncelikli işler. Eğer yasama organı, Anayasaya aykırı bir konuda düzenlemişse bunun aşım yeri Anayasa mahkemesidir. Eğer idari birim (sorumundaki hizmet yönünden) yetkiden yönetim kuruluşu olan Ankara Üniversitesi) çıkardığı yönetmelik Anayasaya aykırı ise bunun aşım yeri idari yargıdır.

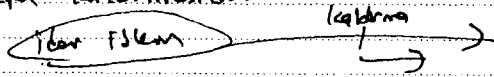
Anayasada madde 150/ix'da "İdareyi elemanlarının -- disiplin ve ceza işleri -- konusunda düzenleme" denmiştir. Fakat 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, madde 65'te Anayasanın kendilerine bıraktığı düzenleme alanını (disiplin ve ceza işlerini) idareye bırakmıştır. Yasama'nın böyle bir yetkisi söz konusu olamaz. Çünkü Anayasanın 7. maddesinde yasanın devredilemezliği ele alınır.

Neticede kanun, bu yetkisini (7. maddenin) idareye devretmiştir.

Yine; 129/II'de "uyurma ve kınama cezaları müstesna, diğer kararlar zarurlu olarak yargı denetimi dışında bırakılabilir" şeklinde bir hüküm vardır. İlgili yönetmeliğin 48. maddesinin III. fıkrasında ise " -- idari yargıya yoluna başvurulamaz " denmiştir.

Tüm bunlardan yola çıkarak şunu diyebiliriz: bellî bir hukukî işlemin hukuka uygunluğunu bakarken, yasama perdesini akıldan tutarak hareket ediyoruz. ~~Yasama perdesini tutarak hareket etmemiz gerekir. Yasama perdesini tutarak hareket etmemiz gerekir. Yasama perdesini tutarak hareket etmemiz gerekir.~~ Örneğimizde ise, yasama genelhatlarını alıp idareye düzenleme alanı bırakması gerekir bir konuda, bütün düzenleme alanını idareye bırakmıştır. Bu durumda böyle bir düşünce yoktur. "modern yasama organı bu alanı düzenleme yetkisini idareye bırakmış. Böyleyse idare düzenleme yapabilir" dememiz. Anayasaya aykırı olur.

SORU III - Yapılan işlemin geri alma ^{olayına} ~~olayına~~ benzetmiştik fakat kaldırma işlemi bun da bir değerlendirme yapılabilir. Çünkü kişiyi bir-birinden ayırmak zordur. Kaldırma da, bir işlemin alınan başka bir kararla geleceğe yönelik yönüyle kaldırılmasıdır.

1951 yılında idare bir karar almış ve 2009'da aynı konuya ilişkin onulmadığı kararla, bu işlemi o anda itibaren geleceğe yönelik kaldırılmıştır. Bu işlem, geri alma işleminden ziyade kaldırma işlemine daha yakın duruyor.

SORU III - Norim Hükmetin vatandaşlıktan alınması, vatandaşlık statüsünün gereklerine sahip olmamasından dolayı, bu hakkı kaybetmesi olarak nitelendirilebilir. Böyleyse şimdi geri vatandaşlığa alınması bu statüsün gereklerini taşıdığı için, kendisine bir hak ve idareye bir sorumluluk mu düşüyor?

Hukukta bahsedilen konular, kararın hukuka uygunluğunu denetlemek içindir. Fakat vatandaşlık statüsünden alınma Norim Hükmet olayı -sahin bu statüye hak etmemesinden değil- tamamen siyasi bir karardır. O halde burada yetki saptırması olduğunu söylebiliriz. Çünkü idare kamu yararı amacıyla değil, siyasi bir amaçla, şahsa özel bir karar almıştır.

SORU II - İlk olarak Kalkınma Ajanslarının idari teşkilat şemasında nereye yakın veya uzak olabileceğini düşünmemiz gerekir.

10 Kanun maddesi 3/II'de "fışıklıklığı harz" ifadesi merkezi yönetimin içinde bulunmadığını gösterir. Çünkü merkezi idare'de ~~Bakanlıklar~~ Bakanlıklar devlet idaresinin teşkilatıdır ve iller yetki genişliği esasına göre (madde 126/II) yönetildiği için fışıklıklığı vardır. Ayrıca 126/II'de "bünden çok ilî fışıklıklık alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir" denmiştir. Buradan fışıklıklığı olmayan bir idare için olasılık 0 halde merkezi yönetim içinde değerlendirilemeyeceği aittir.

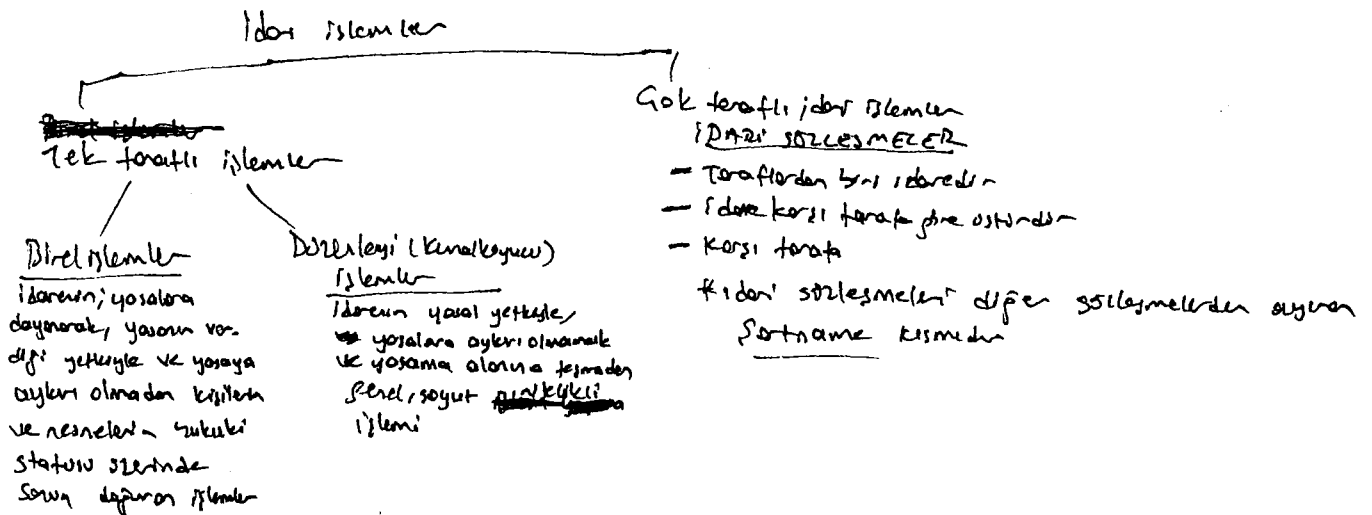
Yerinden yönetim içinde değerlendirilmesi mümkün müdür? Madde 127'den çıkarılan hükümlere göre mahalli idareler, mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanması ve karar organlarının seçimi ihtiyasına gelmesiyle oluşur. Kalkınma Ajanslarında ~~yerinden~~ yerinden geçen "kamu idareleri topluluğu" ~~kanun~~ organının seçimi ihtiyasına gelmeyeceğini açıklamış oluyor. Mahalli müşterek ihtiyaçlara da değinilmemiştir.

Hizmet yönünden yerinden yönetim birimi olabilir mi? Evet, bölgesel bir niteliği olması diğer hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının ulusal olması ile uyum.

~~Yerinden~~
(Ayrıca madde 126 maddesinde belirtilen "bünden çok ilî fışıklıklık alan merkezi idare teşkilatı" ~~kuruluşunun~~ ancak kanunla düzenlenebileceğini belirtir. Yine mahalli idareler için 127-madde de kuruluşunun kanunla düzenlenebileceğini belirtir. Oysa Ajanslar, Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabilir.)

IV-1- Yüksek Öğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği - idarenin kural-koyucu işlemi

15 Üniversite Rektörlüğünün verdiği kararın cerası - Birlik-İşlem
Yüksek cerasız kalması - Zimni Ret

SIYASAL BİLGİ

ALDIGI NOT	
Rakamla	Yazıyla
80	Sehzen

imza

15) 1) Kamu Hizmetinin örgütlü olan İdari Teşkilatı Merkezi İdare ve Yerinde Yönetim olmak üzere ikiye ayrılır. Bakanlar Kurulu Merkezi İdarenin dışta teşkilatında yer alan bir birimdir. Devlet tüzel kişiliği içinde yer alır. Aldığı kararlar ve irade açıklamaları devlet tüzel kişiliğinin işlemleri olarak değerlendirilir.

Bakanlar Kurulunun yaptığı İdari İşlemlerin bir yasal dayanağı olması gerekir. Çünkü yeminin bir organ ve İdari örgütlenmede bir birim olmasıyla dolayı yaptığı irade açıklamaları dâbhalayıcı-kurul koyucu ya da özel işlem olarak değerlendirilir.

Bunlar, yasa ve yönetmeliğin verdiği çerçevede içinde sınırları belli yasa altı düzenlemelerdir. Bu İdarenin yasallığının ön koşulu.

Bakanlar Kurulu kararının hukuki ağırlığını sağlamak için yapılar irade açıklamasının İdari bir işlem olup olmadığına bakılabilir. Organik, bütümsel ve işlevsel ölçütlerden yola çıkarak Bakanlar Kurulu tarafından yapılan irade açıklamasının bir İdari işlem olduğu söylenebilir.

Genel sayı, dâbhalayıcı bir işlem olduğu, düzenli bir göz önünde bulundurulursa kurul koyucu bir İdari işlem diyebiliriz. İdarenin kurul koyucu işlemleri; yasa altı düzenlemeler olduğundan ve İdarenin yasallığı ilkesi gereği bir yasadaki yetki olması olarak gerçekleştirilmelidir.

Hukuka uygun bir İdari işlem olup olmadığını yasa altı dâbhalayıcı-kurul koyucu işlemin dayandığı bir yasal dayanak olup olmadığı yönünden inceleyebilir. Aynı zamanda bir İdari işlemin hukuka uygunluğu tespit edilirken İdari işlem unsurlarını incelemek gerekir. Ancak bu unsurların herhangi birinin eksikliği bu işlemin olup olmadığını değil, hukuka uygun yetki, kamu, amaç, sebep, biçim unsurlarını taşıyıp, taşımadığına bakar.

Söz konusu kararın dayanak olduğu Tarih Kanun'da bu taşıma kararının dinlenilmesi için durdurulması gerekir bir komisyon ve orok ilgili dairesi ile teklif edilebilecek bir yetkideki söz edilmektedir. Kurum komisyon kararlarında bağlı olarak bakanlığın tasvibine sunulmaktadır. Ancak Bakanlar Kurulu bu hukuka dayanan komisyon kararında söz etmeden bir sistem, bir tekne oluşturmuş ve bu yönle araların taşımasını engellemiştir.

Kurumda birimi, yetkili kriterleri ve sebebi aynen belirtilmiş olan İdari işlem, kuruma ayrı bir düzenleme getirilmiş olmaktadır. Dâbhalayıcı işlemin 0 birim dâbhalayıcı olarak ayrılır.

1

7 sayfa

Karar ~~vermesi~~ vermesini hukuka aykırı değerlendirebiliriz. Bu da İdari İfelenin birimlerine yetki yönünden olduğu söylenilebilir. Çünkü karar da birime ilişkin (yönetimle dair) bir düzenleme ~~da~~ konudur. Ayrica kişi yönünden yetkiye ilişkin kararda bu tasfiye kararının kim tarafından alınacağı yasa dışıdır.

Son 2/5: Bölge Kollukları Ağaçları (BKA), idarenin yasalılığı ve bütünlüğü ~~ve~~ ilke-leri gereği idarenin örgütlenmesinde teşkilatın içinde bir yer edinmesi gerekir. Bu koşulları sağlayamazsa Anayasaya aykırı bir düzenleme olarak sayabiliriz. İdari teşkilat; Merkezi yönetim ve yerinden yönetim olmak üzere M.Y. 123. maddesinde de belirtildiği gibi merkezi yönetim ve yerinden yönetim esaslarına ayrılarak iki ana birime ayrılır. Bölge Kollukları Ağaçlarının bu iki birimden birinin ruhu dahil edilebilmesi için o birimin özelliklerine ⁰¹hoz-dan ve anayasal nitelikleri taşıması gerekir. Kuruluş halinde bir tüzel kişiliği olduğuna ~~göre~~ yazdığı ruhu devlet tüzel kişiliği içinde saymak ^{güç} olacaktır. M.Y. 123/3 'e göre; kamu tüzel kişiliği meclis kararıyla kurulabilir demektir. Buna göre BK karar ile tüzel kişiliğe sahip bu birim Yerinden Yönetim kısmına daha uygun görünmektedir. Ancak her yönünden Yerinden Yönetim (Muhalli idareler) ve Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim mi olduğuna karar vermek gerekir. M.Y. mad. 127 'e göre muhalli idareler halinde sayılıp sınırlandırılmış (ilbelediye köy) ve muhalli üsterekt ihtiyacıları sağlamakla görevli, karar organları senateler tarafından oluşturulacak kamu tüzel kişilikleridir, demektir. BKA, kurulu oluşuna baktığımız zaman bu oluşumların yerel niteliklerinden çok merkezinde yetkilerine ilişkin

amacılar olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda kamu, özel ve sivil toplum birlikleri oluşturulmak amacıyla kurulan bu kurumun yapısalı temel ve otok yerel ihtiyaçlara yönelik olup olmadığı tartışılabilir.

İdarelerin yapısalı temel ilke olarak diğer bir örgütlenme olan hizmet yerinden yön. kuruluşu olup olmadığına değinmek bulmak adına kurulan kuruma bakılır. Ancak yerinden yapısalı ilkesinin hizmet yerinden yön. kuruluşları belli bir hizmet adına merkeze bağlı ilgili ya da ilişkili olan kurumdur. Bölgesel gelişmeyi amaç edinmiş bir yapısalı temel birim hizmet yerinden yön. kuruluşu sayılması Anayasal olarak dışlanamaz.

Merkezi İdareyi düzenleyen 26. maddenin son fıkrasında da birden çok iline olan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu kamu hizmetlerinin yapılmasında verim ve yasa sağlamak amacıyla yapılır denilmektedir. Kurumun amacı içinde sayılanlar ise kamu Anayasa hükümlerinin ve kamu hizmetleri amacıyla kurulabilir. Ancak merkezi idare içinde ayrı bir teşkilat kurulumu mümkün olamaz. Çünkü bu hüküm yasa sayılmaz.

Aynı şekilde Mahalli idareleri düzenleyen 127. mad. 7 fıkrasında BK kurulan karar ile birlik kurulabilir denmektedir. Ancak bu birlik mahalli birlik olma gereği mahalli idarelerin kendi içinde kurduğu birliklerdir.

İdarelerin bütünlüğü ilkesi (127/6. m. 4.) gereği yapılır her mahalli idare birim merkeze kurulan kuruluşlar esas ve usullere göre vesayet ilişkisi ile bağlıdır. Bu kurum Anayasal bir gereklilik taşıyabilir. Aynı bu özellikleri taşıyan ve bu şekilde birne olabilir.

1) İlk olarak A'ya İfledığı öze sınırlar disiplin suu nedeniyle aldığı kuruma cezası vardır. İdari İşlem Tarihinden itibaren statüsü üzerinde sonu doğuran bir mode açıklaması olduğu için bu bir özel İşlem olarak değerlendirilir. Etkili bir Tarih İşlemdir.

Diğer bir İdari İşlem olarak Saptayabileceğimiz ise Mode açıklaması - (aıklanması) ise A'ya İşlemin tutuklu çıkartılması Tddası ile bir üst Kurulda bulunma özelliğinden dolayı YÖK baskınlığına başvurusu ve birim 60 gün içinde bu Tddada cevap vermemesidir. Tddanın soruşturma konusu ve o soruşturma süresi içinde İşlemi yerine getirmemesini de bir İdari İşlem sayabiliriz. Şimdi ned kararını bua ilişkin değerlendirebiliriz.

10) 2) Ankara Üniversitesi kendi özel kuruluşuna ve karar olma gerekçe olup bir hizmet yerinden yönetimi kuruluştur. Yüksek Öğretim Kurulu da AY. Mod. B1'de düzenlenmiş ve 2003 ve yetkililer kararla düzenlenmiş bir hizmet yerinden yönetimi kuruluştur. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin bir üst hiyerarşik yetkilisi Üniversite rektörlüğüdür.

İdari birimler arası karar olma şartlarını inceleyen karıştırmak bir üst - üst ilişkisine yar hiyerarşik düzeye, ya da bir organ kararlarının diğer organın iradesinden gelmesi anlamını taşıyan vesoyete bezer bir ilişki olabilir. Üniversitemin kendi içinde fakülte ve rektörlük arasındaki ilişki hiyerarşik bir ilişki değildir. Yüksek Öğretim Kurulu ile Üniversite arasında ise organlar olarak vesoyet diyemeyeceğimiz ancak tam da üst - üst ilişkisi olmayıp devletlenme / planlama gibi İşlemler üstlenen bir ilişki söz konusudur. Tddanın yetkiler alması gereği YÖK gibi Kurulaların yetkililiği ve bu türden güçlere alınmasını görüyoruz.

14 mod. 130/9 'da bir kurumun tüm işleyişinin karında kurulabileceği anlaşılmaktadır. YÖK başkanlığı ile kurum arasında bir ilişkinin (bu vesileyle de hiyerarşik bir ilişki olabilir) kurulabilmesi için anlaşılan bir yasal dayanak olması gerekir.

3. YÖK 'un yönetmeliğinde Tiroz hakkı ve boro ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. 14 mod 129/2 ve 14 mod. 130/9 'a göre doğrudan ilişki dışında olduğu gibi disiplin ve ceto işlemleri ve bakanın devletli yarı orada karında düzenlenir, denir. Söz konusu dayanak ise YÖK tarafından karar olma gerektire dayandırarak ve özel kişilik olmasından kaynaklı olarak yönetmeliktir.

14 mod 129/11 'de orok yurtdışı ve kinomo cezalarını idari devletli dışında tutulabilirsin denir. Bunlar dışında hiçbir disiplin cezası bu devletli dışında bulunmaz. Ancak Tiroz ilişkin bir düzenleme değildir. Aynı şekilde disiplin elementlerinin özdeş işlemlerin ~~ay~~ düzenlendiği orayosa hüküm 14 mod 130/9 bularla ilgili tüm düzenlemelerin orok karında yapılabileceği anlaşılan yarı maktadır. İdarinin yasalılığı ilkesi gereği Anayasal düzenlemeler tüm devlet işlemlerinin temel sayılır ve tüm yönetici marifeti bu ilkeye göre bulunulmalıdır. Eğer Anayasa bir hükümde, bir işlemin ne şekilde yapılacağına ilişkin anlaşılan bir hüküm getirilmişse buca kesin yapılan tüm işlemler hukuka aykırı sayılır.

~~4. Kısım~~

Soru 3 devam: Yukarıdaki Kanunda bu düzenlemelerin yetkisel yetkilerle düzenleneceği yasa olarak. Ancak Anayasanın bir idari işlemin adını belirtmesi onun tüm sınırlanmasını getirir. Herhangi bir idari birim tarafından yapılacak bir düzenleyici işlem yetkisi kanunda olur ve kanun cümlerinde sınırlar içinde yer alır. Kanun hükmü bu yetkisi yetkisel yetkilerle düzenleyecek olan birime devretmiştir. Ancak "yasama" yetkisinin devredilemezliği, "yasanın istisnası" ve "hukuk devleti" ilkeleri gereği bu yetkilerin devredilmesi konusunda düzenlemesinin Anayasa hükmüne uygun olduğu söylenemez. Yasama olan temel düzenler ve buna ilişkin tekerlikler düzenler idare eder.

Soru 48. III mad. ~~125~~ düzenleme aynı şekilde 14 mad. 125 idarenin yetkisi ilkesi gereği idarenin her türlü eylem ve işlemleri onun yetkisiyle yapılır hukukta yer alır devredilebilir. Eğer bir devlet hukuku belirtir Anayasa koşullar, bir yetkisel hukuk ilke böyle bir sınırlanma yetki sınırında olacak bir yetkisel düzen ve bu hukukta yer alır sayılabilir.

ALDIGI NOT	
Rakamla	Yazıyla
80	Seksen

Imza

[illegible][illegible]

Devin 3. sayfa

4a da bunu etili bir idare' isien deilde, idarenin sadece ilk inleyişine dair bir bahrolatme vlatipunu dolayınca etü deipurne deipine da söyleyebilm soncu oroculan kıkayışeler bahrolttığı için birinci yorum ferah edilebilir.

İstisnalarla birlikte kuruma depirecek olursa, bu da etkili idari bir birim
islandır. Zaten bu kısmın hukuki statüsünde sonuc depirmişler idari işlemin
neden yanında etkisi idare yaptığı bir işlemi ya kaldırabilir, depistirebilir,
ya da geri alabilir. Aksi alabilir. Başka bir ~~ide~~ ^{inde} açıklanmaya geçmiştir.
etkili sonuc depirmesidir. Kaldırma ise başka bir yerde açıklanmaya geçecek
etkili olan peçemilleri sonuçlarında ve statülerinde etki yapılmayan bir
işlemdir. İdare bu işlemler hukuka aykırıysa ya da varda ~~bu~~ ^{bu} sortlan
depistresi sonucu geri alabilir, kaldırabilir, depistirebilir. Bu kararın peroketisi
yapıyor ancak varda toplumsal düzen depistresi peroketisiyle kaldırılmış
bir karar olmadıkça, sadece kısmın yanında hukuki ~~bu~~ ^{bu}
statüsüne etki eden bir işlemin kaldırılması sor konusu. Burada Nizam
Hükmetli vatanatılı statüsünün idare veritisi sor konusu olduğundan bu
kararın sonucu kaldırılır işlemi geçecek etkili sonucunun per önemli olduğunu
statüsüne bir sonuçta ki yeti açısından bir sorunun karar toplu
gündü. İdare kararına etki edebilecek bir edebilir. Bunun kaldırılmasının
gerektirir idare peçemilleri yaptığı bir işlem hukuka aykırı olmasını olası
olmasında olabilir. ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi}

15) Soru IV - 1 Burada ki hukuki işlemler ~~idare kararları~~ ^{idare kararları}, kuruma cezası
vermek, ve bu kuruma cezası istenmeye yönlere itiradlar.
Kuruma cezasını Ankara Üniversitesi ~~Rektörlüğü~~ ^{Rektörlüğü} Üniversite Rektörlüğü
kararıyla vermiştir. Ankara Üniversitesi bir kamu kurumudur ve ayrı özel
kuruluşu vardır. Ankara Üniversitesi Rektörlüğü kararıyla verilen bu hukuki
işlem bir idari işlemdir. İdarenin tek yetki idare açıklanmaya bir sonuc
depirmiş. Etkili bir idari işlemdir. Çünkü kuruma cezası, kuruma hukuki statüsüne
idare geçecek yetki sonucu depirmiş. Bir idari işlemdir. Yalnızca Anabilim
Dokümanları (A) içinde sonuc depirmiş bir işlemdir. İdare işlemin olmasının yanı
idarenin bu işlemler vatanatılı ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi} ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi}
olan işlemler ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi} ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi}
Ankara Üniversitesi bilimsel kamu hizmeti
veren bir yerdin. Yeni kamu hizmeti veren kamu yükümlülük ve görevlerine
kabilidir. Hizmet ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi} ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi}
Öncelikle bu işlem bir idare işleminde olarak nitelendirilebilir. Bilimsel
statüsüne idarenin ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi} ~~idare~~ ^{idare} ~~kararı~~ ^{kararı} ~~peroketisi~~ ^{peroketisi}
ilgili olmadığı için depistiremeye gerek yoktur. Kesinlikle idare
A içinde hukuki bir sonuc depirmişler.

